

PRACE NAUKOWE

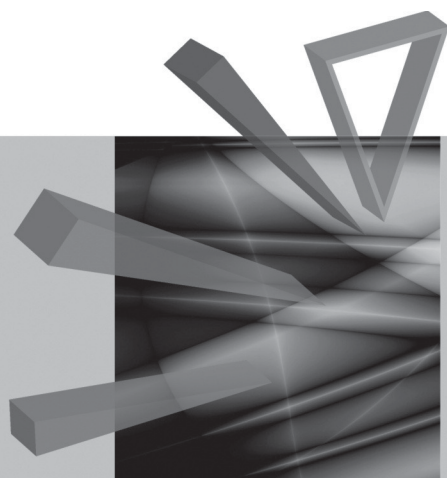
Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

246

Polityka ekonomiczna

pod redakcją

Jerzego Sokołowskiego

Michała Sosnowskiego

Arkadiusza Żabińskiego

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2012

Recenzenci: Beata Filipiak, Kazimierz Krupa, Andrzej Miszczuk,
Krystyna Piotrowska-Marczak, Marzanna Poniatowicz,
Grażyna Wolska, Urszula Zagóra-Jonszta

Redakcja wydawnicza: Joanna Szynal, Aleksandra Śliwka

Redakcja techniczna i korekta: Barbara Łopusiewicz

Łamanie: Adam Dębski

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna na stronie www.ibuk.pl

Streszczenia opublikowanych artykułów są dostępne w międzynarodowej bazie danych
The Central European Journal of Social Sciences and Humanities <http://cejsh.icm.edu.pl>
oraz w The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,
a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon
http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania
znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawnictwa

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2012

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-209-3

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	11
Franciszek Adamczuk: Nowa strategia rozwoju Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa (ERN) – jej uwarunkowania i ewaluacja	13
Piotr Adamczyk: Wykorzystanie rekomendacji w procesie inwestowania na rynku akcji	24
Agata Balińska: Jakość jako determinanta konkurencyjności agroturystyki	34
Przemysław Borkowski: Rola studium wykonalności w ocenie ryzyka projektu infrastrukturalnego	43
Marta Czyż, Dariusz Cichoń: Wybrane zagadnienia gospodarowania nieruchomościami w procesie rozwoju zrównoważonego	53
Paulina Filip: Franczyza jako system współpracy i finansowania przedsiębiorstw	65
Małgorzata Fronczek: Znaczenie Rosji jako partnera handlowego Polski w latach 1995-2010	76
Marcin Gospodarowicz: Analiza stanu rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich w Polsce w latach 2006-2010	86
Jakub Górka, Patrycja Chodnicka: Prognoza rozwoju sieci bankomatów w Polsce	96
Anna Grabowska: Inwestycje na rynku sztuki jako narzędzie dywersyfikacji portfela inwestycyjnego w dobie kryzysów na rynkach finansowych..	106
Marianna Greta, Ewa Tomczak: Wspólna Polityka Rolna jako element dynamizowania i ochrony polskiego rolnictwa	115
Renata Grochowska: Budżet unijny jako gra interesów państw członkowskich na przykładzie Wspólnej Polityki Rolnej	125
Marcin Jurewicz: Decentralizacja systemu niemieckich izb handlowo-przemysłowych	134
Bogusław Kaczmarek, Ewa Tomczak: Wspólna Polityka Rolna a zmiany w funkcjonowaniu sektora produkcji pierwotnej w Polsce	142
Lidia Kaliszczak: Przesłanki i przejawy kształtowania klimatu sprzyjającego przedsiębiorczości na poziomie lokalnym	150
Renata Karkowska: Ryzyko systemowe – teoria i analiza przyczyn	160
Joanna Kenc: Efekty współpracy głównych miast województwa dolnośląskiego z ich miastami partnerskimi	170
Ewa Kołozycz: Instrumenty zarządzania ryzykiem w rolnictwie po reformie Wspólnej Polityki Rolnej	179
Dorota Komorowska: Efektywność gospodarowania wybranymi typami gospodarstw ekologicznych i konwencjonalnych	188

Elwira Leśna-Wierszołowicz: Problemy systemu zabezpieczenia emerytalnego w Polsce w kontekście skarg kierowanych do rzecznika ubezpieczonych w latach 2008-2011.....	199
Janusz Majewski: Pszczelarstwo w Polsce – wybrane problemy ekonomiczne.....	209
Dominika Malchar-Michalska: Rozwój polskiego rolnictwa w perspektywie roku 2030	219
Grażyna Mańczak: Bezpośrednie inwestycje zagraniczne a gospodarka Polski.....	229
Natalia Mańkowska: E-administracja a zdolność konkurencyjna gospodarki	240
Aneta Mazur-Jelonek, Anna Rychły-Lipińska, Agnieszka Sałek-Imińska, Monika Zajkowska: Restrukturyzacja jako sposób przeprowadzania zmian organizacyjnych na przykładzie Energa-Operator SA.....	250
Antoni Mickiewicz, Bogdan M. Wawrzyniak: Problematyka wielkoobszarowych gospodarstw rolnych w ustawodawstwie polskim	260
Danuta Miłaszewicz: Postępy w realizacji zrównoważonego rozwoju jako kryterium oceny polityki ekonomicznej	270
Andrzej Miszczuk: Społeczno-ekonomiczne powiązania transgraniczne regionu peryferyjnego (na przykładzie Polski Wschodniej)	280
Bartłomiej Moszoro: Znaczenie innowacyjności przedsiębiorstw w strategii zarządzania zmianą gospodarczą na poziomie regionalnym	291
Janusz Myszczyszyn: Przesłanki i ekonomiczne konsekwencje polityki protekcyjnej na przykładzie „unii żyta i żelaza”.....	300
Magdalena Olczyk: Zmiany strukturalne a konkurencyjność polskiego przemysłu	311
Artur Ostromęcki, Dariusz Zajac, Andrzej Mantaj: Wpływ zmian wybranych czynników produkcji na towarowość i strategię rozwoju gospodarstw rolnych	322
Mieczysław Piechnik: Aspekty infrastruktury regionalnej i jej wpływ na rozwój turystyki w makroregionie Polski Wschodniej w latach 2000-2010.....	333
Zbigniew Piepiora: Aktywna polityka przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych w województwie zachodniopomorskim – aspekty finansowe	345
Wojciech Piontek: Implikacje teorii wyboru publicznego dla budowy gospodarki niskoemisyjnej i zasobooszczędnej.....	361
Zdzisław W. Puślecki: Zmiany we wzajemnych zależnościach w polityce rolnej między WTO i Unią Europejską.....	371
Marcin Ratajczak, Jan Wołoszyn, Ewa Stawicka: Koncepcja CSR w aspekcie pracowników na przykładzie przedsiębiorstw agrobiznesu z województwa mazowieckiego.....	381
Józef Rudnicki: Czy podział akcji maksymalizuje bogactwo akcjonariuszy?	391

Robert Rusielik, Michał Świtlyk, Artur Wilczyński: Efektywność publicznych uczelni technicznych w Polsce w latach 2007-2009	403
Iwona Salejko-Szyszczyk: Ewolucja barier prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych w Polsce	413
Anna Sieczko, Iлона Wyszyńska: Jakość usług w przedsiębiorstwie społecznym na przykładzie fundacji dzieciom „Zdążyć z Pomocą”	423
Magdalena Kinga Stawicka: Specjalne strefy ekonomiczne w Unii Europejskiej.....	434
Piotr Szajner: Wpływ reformy regulacji rynku cukru w UE na efektywność polskiego przemysłu cukrowniczego	444
Iwona Szczepaniak: Ocena poziomu samowystarczalności żywnościowej Polski w warunkach integracji i globalizacji gospodarczej	454
Piotr Szkudlarek: Polityka regionalna państwa w aspekcie budowy infrastruktury szerokopasmowej na przykładzie Polski Wschodniej.....	465
Paweł Szudra: Bariery lokalizacji małych przedsiębiorstw handlowych i usługowych.....	474
Agnieszka Ścianowska: Wpływ inwestycji współfinansowanych ze środków funduszu spójności na kształtowanie cen przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych.....	484
Arkadiusz Świadek, Marek Tomaszewski: Ewolucja aktywności innowacyjnej z perspektywy wielkości przedsiębiorstw w systemach regionalnych Polski.....	494
Marek Wigier: Efekty realizacji WPR w Polsce – doświadczenia i wyzwania w perspektywie do 2020 roku	504
Krzysztof Wiktorowski: Polityki i strategie rozwoju na tle systemu zarządzania rozwojem Polski.....	514
Tomasz Wojewodziec: Recesywne zachowania gospodarstw rolniczych prowadzonych przez przedsiębiorców ubezpieczonych w KRUS.....	523
Grażyna Wolska: Infrastruktura pocztowa w Polsce. Wybrane problemy badawcze	532
Agata Wójcik: Koszty i dochodowość polskich gospodarstw mlecznych należących do europejskiego stowarzyszenia producentów mleka w 2010 r.	542
Sabina Ząbek, Joanna Kott, Zdzisław Szalbierz: Analiza sytuacji ekonomiczno-finansowej PGE – Polskiej Grupy Energetycznej SA.....	552
Józef Stanisław Zegar: Konkurencyjność ekonomiczna <i>versus</i> konkurencyjność społeczna w rolnictwie.....	563

Summaries

Franciszek Adamczuk: New development strategy for Euroregion Neisse-Nisa-Nysa (ERN) – conditions and its evaluation.....	23
Piotr Adamczyk: Using the recommendations in investing process on the share market.....	33
Agata Balińska: Quality as a determinant of the competitiveness of rural tourism.....	42
Przemysław Borkowski: Feasibility study in the assessment of infrastructure project risk.....	52
Marta Czyż, Dariusz Cichoń: Selected aspects of property management in sustainable development process.....	64
Paulina Filip: Franchising as a system of cooperation and financing of enterprises.....	75
Małgorzata Fronczek: The significance of Russia as Polish partner in foreign trade in years 1995-2010.....	85
Marcin Gospodarowicz: The analysis of enterprise development in rural areas in Poland in the years 2006-2010.....	95
Jakub Górka, Patrycja Chodnicka: Prediction of ATM network development in Poland.....	105
Anna Grabowska: Investments in the market of art as a way for the diversification of the investment portfolio in times of crises on the financial markets.....	114
Marianna Greta, Ewa Tomczak: Common agricultural policy as an element of actuating and protecting Polish agriculture.....	124
Renata Grochowska: European budget as a business game of Member States based on the Common Agricultural Policy's example.....	133
Marcin Jurewicz: Decentralization of the system of German chambers of commerce.....	141
Bogusław Kaczmarek, Ewa Tomczak: The Common Agricultural Policy and the changes in functioning of the original production's sector in Poland.....	149
Lidia Kaliszczak: Premises and manifestations of shaping the climate encouraging local entrepreneurship.....	159
Renata Karkowska: Systemic risk – theory and analysis of reasons.....	169
Joanna Kenc: The effects of town twinning cooperation of the main cities of Lower Silesia Voivodeship.....	178
Ewa Kołoszyc: Risk management tools in agriculture after the reform of the CAP.....	187
Dorota Komorowska: Management efficiency of the selected types of organic and conventional farms.....	198

Elwira Leśna-Wierszółowicz: Problems of the protection of pension system in Poland in the context of complaints referring to the Insurance Ombudsman between 2008 and 2011	208
Janusz Majewski: Beekeeping in Poland – selected economic problems.....	218
Dominika Malchar-Michalska: The development of Polish agricultural sector in the perspective of the year 2030	228
Grażyna Mańczak: Foreign direct investments and Polish economy	239
Natalia Mańkowska: E-government and competitive ability of the economy	249
Aneta Mazur-Jelonek, Anna Rychły-Lipińska, Agnieszka Salek-Imińska, Monika Zajkowska: Restructuring as a form of implementation of organizational changes on the basis of Energa-Operator SA	259
Antoni Mickiewicz, Bogdan M. Wawrzyniak: Issues of multi-territorial farms in Polish legislation	269
Danuta Miłaszewicz: Progress towards sustainable development as a criterion of economic evaluations	279
Andrzej Miszczuk: Socio-economic transborder links of peripheral region (on the example of eastern Poland).....	290
Bartłomiej Moszoro: The importance of innovation of enterprises in the strategy of economic change management at the regional level	299
Janusz Myszczyzyn: Reasons and economic consequences of protectionist policy on the example of the “union of rye and iron”	310
Magdalena Olczyk: Structural changes and competitiveness in the Polish industry	321
Artur Ostromecki, Dariusz Zając, Andrzej Mantaj: Influence of change of chosen factors of production on the marketability and strategies of development of agricultural holdings	332
Mieczysław Piechnik: Aspects of regional infrastructure and its impact on the development of tourism in the macroregion of eastern Poland in the years 2000-2010.....	344
Zbigniew Piepiora: Active policy of natural disasters prevention in West Pomeranian Voivodeship – financial aspects	360
Wojciech Piontek: Implications of the public good theory for the creation of low carbon and resource-efficient economy.....	369
Zdzisław W. Puślecki: Changes in mutual interdependence between the WTO and the European Union in the agricultural policy	380
Marcin Ratajczak, Jan Wołoszyn, Ewa Stawicka: Concept of CSR in the aspect of employees on the example of agribusiness enterprises from Mazowieckie Voivodeship.....	390
Józef Rudnicki: Do stock splits maximize shareholders’ wealth?.....	402
Robert Rusielik, Michał Świtlyk, Artur Wilczyński: Efficiency of public technical universities in Poland in 2007-2009.....	412

Iwona Salejko-Szyszcak: The evolution of the privatization barriers of public enterprises in Poland.....	422
Anna Sieczko, Iłona Wyszynska: Quality of services delivered by non-government organisations based on an example of charity for children „Zdążyć z Pomocą”	433
Magdalena Kinga Stawicka: Special economic zones in the European Union	443
Piotr Szajner: Impact of the EU sugar market reform on the efficiency of Polish sugar industry	453
Iwona Szczepaniak: Assessment of the level of food self-sufficiency of Poland in the conditions of economic integration and globalization.....	464
Piotr Szkudlarek: Regional policy of the state in the context of construction of broadband infrastructure on the example of eastern Poland.....	473
Paweł Szudra: Barriers of location of small trading and service companies .	483
Agnieszka Ścianowska: The influence of the investments cofinanced from the Coherency Fund sources on the price policy of water-sewage companies	493
Arkadiusz Świadek, Marek Tomaszewski: Evolution of innovative activity from the perspective of size of companies in regional systems in Poland .	503
Marek Wigier: Effects of the CAP in Poland – experiences and challenges in the perspective to 2020	513
Krzysztof Wiktorowski: Development policies and strategies against the background of the system of development management of Poland.....	522
Tomasz Wojewodziec: Recessive behaviors of farms run by entrepreneurs insured by KRUS.....	531
Grażyna Wolska: Postal infrastructure in Poland. Selected research problems.....	541
Agata Wójcik: Costs and profitability of Polish dairy farms belonging to the European Dairy Farmers in 2010.....	551
Sabina Ząbek, Joanna Kott, Zdzisław Szalbierz: Analysis of economic and financial situation of PGE SA	562
Józef Stanisław Zegar: Economic competitiveness versus social competitiveness in agriculture.....	573

Sabina Ząbek, Joanna Kott, Zdzisław Szalbierz

Politechnika Wroclawska

ANALIZA SYTUACJI EKONOMICZNO-FINANSOWEJ PGE – POLSKIEJ GRUPY ENERGETYCZNEJ SA

Streszczenie. Polska Grupa Energetyczna SA jest największym holdingiem energetycznym w Polsce oraz jedną z największych firm z sektora elektroenergetycznego w Europie Środkowej i Wschodniej. W niniejszym opracowaniu przeanalizowano najważniejsze zmiany, które miały miejsce w sektorze energetycznym w ciągu ostatnich lat, szczególnie skupiając się na latach 2008-2011. Podjęto rozważania w zakresie analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej PGE SA. Na podstawie posiadanych danych ocenie poddano wybrane wskaźniki finansowe, a okresem badawczym objęto lata 2008-2011.

Słowa kluczowe: sytuacja ekonomiczno-finansowa, PGE SA, analiza.

1. Wstęp

W ostatnich latach polski sektor energetyczny przeszedł wiele reform zmierzających do jego liberalizacji. Jednym z najważniejszych wydarzeń tego okresu, mających wpływ na obecny kształt rynku, były, obok zmian systemowych polskiego rynku energetycznego, zmiany strukturalne. Zmiany strukturalne w wyniku procesu integracji poziomej zakładów energetycznych, a następnie pionowej wytwórców, spółek dystrybucyjnych i spółek obrotu doprowadziły do powstania czterech zintegrowanych pionowo grup energetycznych: PGE Polska Grupa Energetyczna SA, Tauron Polska Energia, Enea SA oraz Energa – rys. 1.

Pierwsza z nich – PGE – Polska Grupa Energetyczna SA – powstała na bazie holdingu BOT, Zespołu Elektrowni Dolna Odra, aktywów powstałych po wydzieleniu z PSE Operator systemu przesyłowego wraz z majątkiem oraz spółek z tzw. grup dystrybucyjnych Ł2, L5 i Rzeszowskiego Zakładu Energetycznego. Tauron Polska Energia utworzono w wyniku skonsolidowania Południowego Koncernu Energetycznego, spółek dystrybucyjnych Enion i EnergiaPro oraz Elektrowni Stalowa Wola. Enea SA powstała w wyniku połączenia Enei i Elektrowni Kozienice. Grupa Energa utworzona została w wyniku konsolidacji Koncernu Energetycznego Energa SA z Zespołem Elektrowni Ostrołęka SA.

Rys. 1. Spółki energetyczne w Polsce

Źródło: <http://www.rynek-energii-elektrycznej.cire.pl/st,33,201,tr,69,0,0,0,0,0,osd.html> (data 28.04.2012 r.).

Każde przedsiębiorstwo energetyczne zobowiązane jest do corocznego przygotowania sprawozdania finansowego, a następnie opublikowania go na swojej stronie internetowej. Sprawozdania finansowe zawierają m.in. rachunek zysków i strat, dane dotyczące przychodów oraz kosztów. Na podstawie danych zawartych w sprawozdaniach finansowych została dokonana analiza ekonomiczno-finansowa w ciągu lat 2008-2011 Polskiej Grupy Energetycznej SA.

2. Charakterystyka spółki

Polska Grupa Energetyczna SA jest największym holdingiem energetycznym w Polsce oraz jedną z największych firm z sektora elektroenergetycznego w Europie

Środkowej i Wschodniej. Przedsiębiorstwo energetyczne PGE działa na obszarze województw warmińsko-mazurskiego, mazowieckiego, lubelskiego, podlaskiego, łódzkiego, małopolskiego, świętokrzyskiego oraz śląskiego.

Grupa PGE w obecnym kształcie powstała w 2007 r. w efekcie realizacji rządowej strategii dla sektora elektroenergetycznego określonej w Programie dla elektroenergetyki.

Dzisiejsza struktura i organizacja grupy PGE jest wynikiem realizacji czterech kluczowych etapów¹:

- utworzenia emitenta,
- utworzenia spółki PSE Operator, operatora systemu przesyłowego (OSP) jako spółki zależnej emitenta oraz procesu, którego wynikiem było własnościowe wydzielenie OSP z Grupy Kapitałowej Emitenta,
- wniesienia 85-procentowych pakietów akcji spółek PGE Energia oraz PGE GiE do emitenta,
- procesu, którego efektem było organizacyjno-prawne wydzielenie operatorów systemów dystrybucyjnych (OSD) w ramach pionowo zintegrowanego przedsiębiorstwa – grupy PGE.

W skład akcjonariatu wielu z istotnych spółek z grupy PGE, obok PGE, wchodzi również Skarb Państwa oraz pracownicy lub ich następcy prawni.

Grupę PGE SA tworzą dwie kopalnie węgla brunatnego w Bełchatowie oraz w Turowie, cztery elektrownie, w tym Elektrownia Bełchatów, największa elektrownia opalana węglem brunatnym w Polsce i jedna z największych w Europie, dziesięć elektrociepłowni, trzydzieści sześć elektrowni wodnych, jedna farma wiatrowa, ośmiu operatorów systemu dystrybucyjnego, osiem spółek obrotu energią elektryczną na rynku detalicznym, spółka obrotu hurtowego (PGE Electra) oraz podmioty działające w innych branżach, m.in. w sektorze telekomunikacji.

PGE SA prowadzi działalność w pięciu głównych segmentach, takich jak²:

- wydobycie węgla brunatnego i wytwarzanie energii elektrycznej oraz ciepła w źródłach konwencjonalnych,
- wytwarzanie energii elektrycznej w źródłach odnawialnych – energetyka odnawialna,
- obrót hurtowy energią elektryczną,
- dystrybucja energii elektrycznej,
- sprzedaż energii elektrycznej.

Dzięki połączeniu własnych zasobów paliwa, wytwarzaniu energii i posiadaniu sieci dystrybucyjnych PGE gwarantuje bezpieczne i stabilne dostawy energii elektrycznej dla ponad 5 milionów odbiorców na obszarze 122,4 tys. km². W 2011 r. w grupie PGE łączna roczna produkcja energii elektrycznej wynosiła ok. 57 TWh.

¹ Prospekt emisyjny PGE SA.

² Tamże.

Grupa Kapitałowa PGE zatrudnia ponad 46 tys. pracowników i posiada 13,1 GW zainstalowanej mocy wytwórczych.

3. Sytuacja ekonomiczno-finansowa PGE SA

Wskaźniki ekonomiczne odgrywają ważną rolę we wszystkich systemach gospodarczych i na giełdach. Stanowią nieocenione źródło informacji zarówno dla ekonomistów, jak i dla inwestorów. Wpływ danych makroekonomicznych na kształtowanie wyników finansowych osiągniętych przez wszystkie firmy, m.in. przez PGE SA, jest zatem bardzo istotny. Wśród kluczowych wskaźników ekonomicznych związanych z polską gospodarką wyróżnić należy produkt krajowy brutto, poziom zatrudnienia, inflację, dochody, wydatki ludności oraz inne. Wybrane wskaźniki ekonomiczne przedstawione zostały w poniższej tab. 1.

Tabela 1. Wybrane wskaźniki ekonomiczne związane z polską gospodarką

Wskaźniki	2011	2010	2009	2008
Realny wzrost PKB (% wzrostu)	4,3	3,8	1,7	1,5
Wskaźnik inflacji (% cen konsumpcyjnych)	4,3	2,6	3,5	4,2

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Zaobserwowany wzrost aktywności w polskiej gospodarce przyczynił się do wzrostu popytu na energię elektryczną. Analizując wielkość zużycia energii elektrycznej ogółem w latach 2003-2011, zaobserwować można systematyczny wzrost jej zużycia w latach 2003-2008, spadek w 2009 r. w stosunku do roku 2008 o 7,8% oraz wzrost w 2010 r. Strukturę produkcji energii elektrycznej w elektrowniach krajowych, wielkość wymiany energii elektrycznej z zagranicą oraz krajowe zużycie energii w ciągu analizowanych lat przedstawia tab. 2.

Omawiana spółka PGE SA zajmuje się sprzedażą energii elektrycznej głównie do podmiotów wchodzących w skład grupy PGE, członków organów PGE SA, a także Skarbu Państwa i jednostek zależnych od Skarbu Państwa. W 2011 r. PGE SA sprzedała 37,17 TWh energii elektrycznej, co stanowiło spadek o 29,4% w stosunku do roku 2010. Tendencję spadkową odnotowywano od 2008 r., jednak największy spadek miał miejsce właśnie w roku 2011. Bezpośrednia przyczyna zmian w strukturze sprzedaży energii grupy PGE wynika z wprowadzenia w 2010 r. nowego modelu obrotu energią, zgodnie z którym wytwórcy z grupy sprzedają energię bezpośrednio na rynku hurtowym. Zmiany nastąpiły również w strukturze zakupu energii. W 2011 r. w znacznym stopniu zakup energii zrealizowany został na krajowym rynku hurtowym, procentowy udział zakupu w stosunku do całego wolumenu wyniósł 97,14%, co w ujęciu ilościowym stanowiło 37,70 TWh. Dla porównania w 2010 r. zakup energii na tym rynku wyniósł 53,01 TWh, a w 2009 i 2008 odpowiednio 56,8 i 56,9 TWh. Pozostały udział w zakupie energii elektrycznej rozłożył

się na rynek bilansujący oraz import, w 2011 r. łącznie 1,11 TWh. Zakupy energii poza granicami kraju spadły w 2011 r. w stosunku do lat wcześniejszych w związku z występowaniem niekorzystnej sytuacji na rynkach zagranicznych, ponadto w roku 2010 wygasła umowa dotycząca wymiany energii na połączeniu Polska–Szwecja³.

Tabela 2. Struktura produkcji energii elektrycznej w elektrowniach krajowych, wielkości wymiany energii elektrycznej z zagranicą i krajowe zużycie energii

Wyszczególnienie (w GWh)	Okres 1-12 2011	Okres 1-12 2010	Okres 1-12 2009	Okres 1-12 2008
Produkcja ogółem	163 153	156 342	150 913	155 575
Saldo wymiany zagranicznej	-5 243	-1 354	-2 195	-684
Krajowe zużycie energii elektrycznej	157 910	154 988	148 718	154 891

Źródło: PSE Operator SA.

Poniżej przedstawione zostaną dane finansowe PGE SA w latach 2008-2011 umożliwiające przegląd rozwoju działalności jednostki i jej sytuacji, a także ważne wydarzenia, które miały wpływ na osiągnięte wyniki. W tabeli 3 przedstawiono wszystkie przychody i koszty mające wpływ na wynik finansowy jednostki.

Tabela 3. Rachunek zysków i strat PGE SA

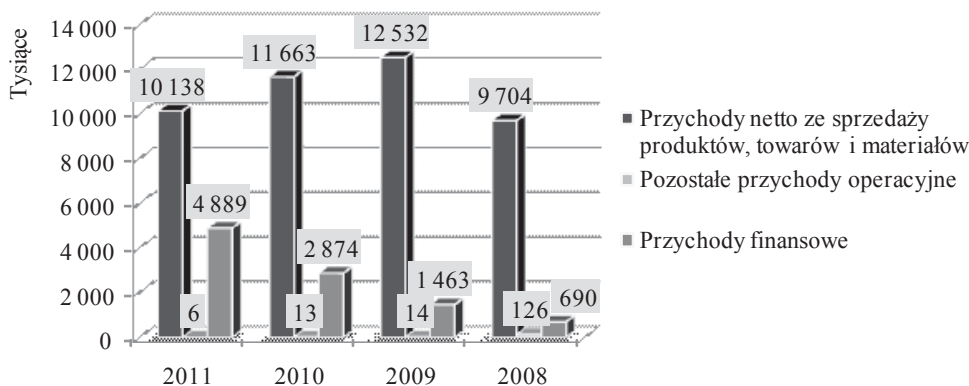
Wyszczególnienie	2011*	2010*	2009**	2008***
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	10 137 893,20	11 663 346,30	12 532 100,40	9 704 400,90
Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	9 784 114,60	11 324 805,90	11 895 786,50	9 243 268,10
Wynik brutto ze sprzedaży	353 778,60	338 540,40	636 313,90	461 132,80
Koszty sprzedaży i koszty ogólnego zarządu	139 722,60	127 619,80	156 088,10	155 300,10
Zysk ze sprzedaży	214 056,00	210 920,60	480 225,80	305 832,70
Pozostałe przychody operacyjne	5 637,30	12 747,50	13 882,30	126 165,80
Pozostałe koszty operacyjne	40 851,50	16 030,90	56 005,00	291 859,30
EBIT	178 841,80	207 637,20	438 103,10	140 139,20
Przychody finansowe	4 889 376,00	2 874 333,80	1 462 861,80	689 937,90
Koszty finansowe	105 359,10	91 869,10	211 430,00	98 325,60
Zysk brutto	4 962 858,70	2 990 101,90	1 689 534,90	731 751,50
Podatek dochodowy	406 743,20	85 223,60	100 361,80	78 719,50
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku			198 142,10	99 570,20
Zysk netto	4 556 115,50	2 904 878,30	1 391 031,00	553 461,80

Źródło PGE SA. *Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za 2011 rok; **Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za 2010 rok; ***Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za 2009 rok.

³ Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za 2011, 2010 oraz 2009 rok.

Zysk netto PGE SA w 2011 r. wyniósł 4 556 115,50 zł, w porównaniu z 2008 r. nastąpił wzrost o 723,20%. Począwszy od 2008 r., odnotowywano tendencję wzrostową zysku netto, co wynika w głównej mierze z lepszych wyników na działalności finansowej, a w 2009 r. również na działalności operacyjnej. Wzrost wypłaty dywidend przełożył się na działalność finansową, a utworzenie niższych rezerw bilansowych w 2009 r. wpłynęło na działalność operacyjną.

PGE SA od 2008 r. wykazywała tendencję wzrostową. W 2011 r. całkowite przychody ze sprzedaży osiągnęły poziom 15 032 906,50 zł, co w stosunku do roku 2010 stanowiło wzrost o 3,3%, a w stosunku do roku 2008 wzrost o 42,89%. Widoczny na rys. 2 spadek przychodów ze sprzedaży towarów i produktów w 2011 r. w porównaniu z rokiem 2009 spowodowany był głównie spadkiem przychodów ze sprzedaży energii. Natomiast spadek przychodów ze sprzedaży energii spowodowany był mniejszą ilością sprzedanej energii oraz niższą ceną energii.

Rys. 2. Przychody netto ogółem

Źródło: PGE SA. Sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za 2011, 2010 i 2009 rok.

Tabela 4 zawiera informacje na temat przychodów osiągniętych przez PGE SA w podziale na obszary geograficzne. W latach 2011-2009 PGE SA osiągnęła głównie przychody ze sprzedaży energii elektrycznej na rynku krajowym. Spółka uzyskała także sprzedaż na eksport dzięki spółce zależnej ElectraDeutschlandGmbH, która w 2010 wyniosła 387 866,10 tys. zł.

PGE SA w ramach sprzedaży wewnątrzspółnotowej osiągnęła przychody ze sprzedaży produktów powiązanych. Jednostka prowadziła sprzedaż towarów, która obejmowała głównie sprzedaż praw majątkowych oraz obrót uprawnieniami do emisji CO₂, który realizowany był zarówno na potrzeby wytwórców grupy PGE, jak i na potrzeby kontrahentów zewnętrznych. Ponadto spółka prowadziła również sprzedaż usług obejmującą świadczenie usług OHT na rzecz podmiotów z grupy, a także kontrahentów zewnętrznych, zarządzanie sprzedażą energii elektrycznej dla wytwórców z grupy, zarządzanie sprzedażą praw majątkowych w transakcjach we-

wnątrgrupowych oraz obrót tranzytowy węglem kamiennym. Przychody ze sprzedaży produktów powiązanych wyniosły w 2011 r. 2 248 285,80 zł, co w stosunku do 2010 r. stanowi wzrost o 83,39%.

Tabela 4. Przychody w podziale na obszary geograficzne (w tys. zł)

Przychody w podziale na obszary geograficzne (w tys. zł)	Okres 1-12 2011	Okres 1-12 2010	Okres 1-12 2009	Okres 1-12 2008
Przychody ze sprzedaży produktów	9 889 873,80	11 558 959,50	116 953,50	*
– kraj	9 769 528,20	11 171 093,40	116 241,60	*
– eksport, sprzedaż wewnątrz-wspólnotowa	120 345,60	387 866,10	711,90	*
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	248 019,40	104 386,80	12 415 146,90	*
– kraj	248 019,40	103 992,60	11 740 717,60	*
– eksport, sprzedaż wewnątrz-wspólnotowa	-	394,20	674 429,30	*

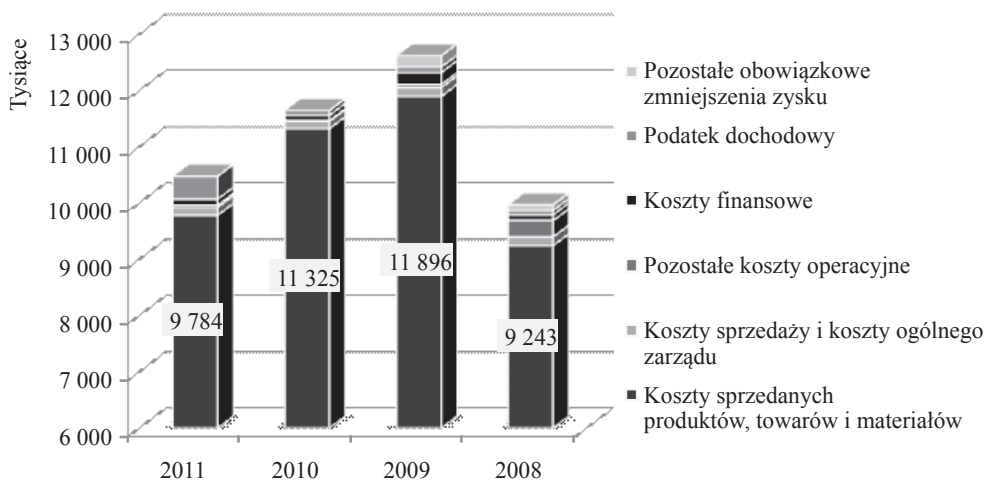
*Brak danych w wyróżnionym przekroju.

Źródło: PGE SA. Sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za 2011, 2010 rok.

PGE SA odnotowała w 2011 r. spadek przychodów w ramach pozostałej działalności. Zmiana spowodowana była głównie spadkiem przychodów z tytułu dzierżawy systemów informatycznych, natomiast w ramach przychodów ze sprzedaży umów wsparcia na rzecz spółek z grupy PGE odnotowano nieznaczny wzrost w stosunku do roku poprzedniego. Umowy te obowiązują od stycznia 2008 r., podpisywane były w ślad za „Porozumieniem w sprawie zasad współpracy PGE SA ze spółkami z Grupy Kapitałowej PGE”. Usługi wsparcia obejmowały usługi integracyjne na rzecz spółek z obszaru wydobywania i wytwarzania przez PGE GiE SA. W 2011 r. sprzedaż usług wsparcia kształtowała się na poziomie 45 557,80 zł, co w stosunku do roku 2010 stanowi wzrost o 5,9%. W porównaniu z rokiem 2008 nastąpił jednak spadek tych przychodów o 69,79%, w ujęciu wartościowym przychody te wynosiły wówczas 64 554,30 zł. Natomiast w przypadku przychodów z tytułu dzierżawy w roku 2011 odnotowano wzrost o 2,6%, co w rezultacie dało wartość 8 447,20 zł. PGE SA, jak już wspomniano we wcześniejszej części pracy, odnotowała wzrost przychodów z działalności finansowej, którego przyczyn należy upatrywać w większych dywidendach od spółek zależnych oraz przychodów z obligacji.

W 2011 r. ogółem koszty działalności PGE SA wyniosły 10 070 047,80 zł i były niższe niż w 2010 i 2009 r. Największy udział kosztów przypada na koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, w 2011 r. wyniosły one 9784114,60 zł i w stosunku do roku poprzedniego były one niższe o 13,6%. Na spadek tych kosztów wpłynęły niższe koszty zakupu energii, w stosunku do roku 2010 spadek ten wyniósł 23,2%. Przyczyn spadku należy upatrywać również w spadku ilości zaku-

pionej energii, który jak już wspomniano, wynika ze zmiany modelu obrotu energią w grupie. Na rysunku 3 przedstawiono koszty ogółem poniesione przez PGE SA w ciągu analizowanych lat.

Rys. 3. Koszty netto ogółem

Źródło: PGE SA. Sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za 2011, 2010 i 2009 rok.

Analizując wielkość kosztów, należy stwierdzić, że druga pozycja co do ich wielkości dotyczy kosztów sprzedaży i ogólnego zarządu PGE SA. W 2011 r. koszty te wyniosły 139 722,60 zł; w porównaniu z rokiem poprzednim – 2010, w którym koszty te plasowały się na poziomie 127 619,80 zł, nastąpił wzrost o 9,5%. Warto zaznaczyć, że w 2009 r. koszty te wyniosły 156 088,10 zł. Na wyróżnioną pozycję kosztów składają się koszty ogólnego zarządu oraz koszty sprzedaży. Koszty ogólnego zarządu wykazywały tendencję wzrostową od 2008 r. Przyczyna tego leży m.in. w zmianie kosztów reklamy i sponsoringu, kosztów usług informatycznych oraz wzroście kosztów doradztwa ponoszonych z tytułu realizacji programu konsolidacji. Natomiast w przypadku kosztów sprzedaży nastąpił spadek spowodowany m.in. ograniczeniem kosztów rezerwacji zdolności produkcyjnych na połączeniu Polska–Szwecja. Następną co do wielkości pozycję kosztów stanowią koszty finansowe, a ostatnią pozostałe koszty operacyjne. Koszty finansowe w 2011 r. wyniosły 105 359,10 zł, co w stosunku do roku 2010 stanowi wzrost o 14,70%. Wzrost ten wynika przede wszystkim z wyższych kosztów z tytułu emitowanych obligacji oraz wyższych kosztów z tytułu zwiększenia rezerwy na odsetki od roszczeń kontrahentów. Wzrost ten nieznacznie skompensowany został spadkiem kosztów z tytułu odpisów aktualizujących należności. Koszty operacyjne również wzrosły w porównaniu z rokiem poprzednim o 154,80%, ostatecznie osiągając wynik 40 851,50 zł. Przyczyna dotyczy zwiększenia kosztów rezerwy na spory z kontrahentem zagra-

nicznym wynikających z realizacji umów handlowych. Spadek kosztów z tytułu zwiększenia rezerwy na roszczenia kontrahenta związane z usługami przesyłowymi częściowo skompensowały wyższe rezerwy dotyczące umów handlowych.

W tabeli 5 został przedstawiony bilans spółki za lata 2008-2011. Aktywa PGE SA według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. wyniosły 33 032 058,20 tys. zł, co stanowi wzrost o 3,6% w stosunku do roku 2010. Wpływ na zaistniały stan miał w głównej mierze wzrost lokat bankowych i środków pieniężnych na rachunkach bankowych, a także spadek aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Zmianie w 2011 r. uległ również stan obligacji, który w porównaniu z rokiem 2010 wzrósł. Spółka posiada obligacje wyemitowane m.in. przez PGE GiEK SA, PGE Energia Odnawialna SA, Autostrada Wielkopolska SA⁴.

Tabela 5. Bilans PGE SA

Wyszczególnienie (w tys. zł)	2011	2010	2009	2008
Aktywa trwałe	27 678 869,50	23 357 536,30	23 499 499,30	20 419 710,90
Aktywa obrotowe	5 353 188,70	8 530 118,70	5 561 287,70	1 342 380,50
Suma aktywów	33 032 058,20	31 887 655,00	29 060 787,00	21 762 091,40
Kapitał własny	31 782 099,60	28 441 460,30	26 935 055,80	17 795 739,80
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	1 249 958,60	3 446 194,70	2 125 731,20	3 966 351,60
Suma pasywów	33 032 058,20	31 887 655,00	29 060 787,00	21 762 091,40

Źródło: PGE SA. Sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za 2011, 2010 i 2009 rok.

Poddając analizie kapitał własny PGE SA, który według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. wyniósł 31 782 099,60 tys. zł, a w roku 2010 28 441 460,30 tys. zł, należy stwierdzić, że nastąpił wzrost o 11,70%, którego przyczyn należy upatrywać m.in. we wzroście zysków zatrzymanych oraz wzroście kapitału zapasowego. Pozycja zobowiązania i rezerwy na zobowiązania w 2011 r. uległa spadkowi w porównaniu z rokiem poprzednim – 2010. Wpływ na to miał zmniejszony poziom oprocentowania kredytów bankowych i pożyczek, obligacji i papierów dłużnych oraz spłata zobowiązań z tytułu dostaw i usług.

W tabeli 6 zaprezentowane zostały wielkości podstawowych wskaźników finansowych za lata 2008-2011.

Tabela 6. Wskaźniki finansowe

Wyszczególnienie	2011	2010	2009	2008
Rentowność sprzedaży netto ROS	44,9%	24,9%	11,1%	5,7%
Rentowność kapitału własnego ROE	16,7%	11,4%	5,4%	3,2%
Stopa zadłużenia (w %)	3,8%	10,8%	7,3%	18,2%
Wskaźniki płynności	4,3	2,5	3,3	0,3

Źródło: PGE SA. Sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za 2011, 2010 i 2009 rok.

⁴ PGE SA. Sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za 2011 rok.

Wskaźnik rentowności sprzedaży netto ROS informuje o tym, ile procent sprzedaży stanowi marża zysku po odliczeniu wszystkich kosztów i zapłaconego podatku. Polepszenie wskaźnika, które ma miejsce w PGE SA, oznacza, że firma realizuje większe rozmiary sprzedaży. Wskaźnik rentowności kapitału własnego ROE określa stopę zyskowności zainwestowanych w firmie kapitałów własnych. W przypadku gdy wskaźnik ten osiąga poziom co najmniej równy stopie inflacji, mówi się o utrzymaniu realnej wartości kapitałów własnych. Jak wynika z tab. 6, wskaźnik wykazuje tendencję wzrostową i w 2011 r. osiągnął 16,7%. Wskaźnik zadłużenia określa udział całości zobowiązań w finansowaniu działalności firmy. W roku 2011 wskaźnik ten osiągnął poziom 3,8% i uległ spadkowi o 7 punktów procentowych. Kolejny wskaźnik – płynności, informuje o zdolności spółki do regulowania bieżących zobowiązań. Za optymalny poziom wskaźnika przyjmuje się przedział od 1,5 do 2,5⁵.

4. Podsumowanie

W Polsce wprowadzono tzw. obligo giełdowe, które wpłynęło na sposób ustalania cen na rynku energii elektrycznej oraz zmianę strukturę sprzedaży energii elektrycznej. Wszyscy wytwórcy zobowiązani zostali do sprzedaży przynajmniej 15% wyprodukowanej energii na giełdach towarowych lub na rynku regulowanym. Powyższa zmiana spowodowała, że sposób ustalania cen na rynku energii elektrycznej stał się bardziej transparentny. Zaistniała sytuacja spowodowała zwiększenie płynności rynku energii, a także korzystnie wpłynęła na przejrzystość zawieranych transakcji kupna-sprzedaży.

Literatura

Główny Urząd Statystyczny.

<http://www.biznespartner.pl/content/view/6/38/> (data 28.04.2012 r.).

<http://www.rynek-energii-elektrycznej.cire.pl/st,33,201,tr,69,0,0,0,0,0,osd.html> (data 28.04.2012 r.).

Prospekt emisyjny PGE SA

PSE Operator SA.

Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za 2009 rok.

Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za 2010 rok.

Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za 2011 rok.

⁵ <http://www.biznespartner.pl/content/view/6/38/> (data 28.04.2012 r.).

ANALYSIS OF ECONOMIC AND FINANCIAL SITUATION OF PGE SA

Summary: Polish Energy Group SA is the largest energy holding company in Poland and one of the largest companies in the energy sector in Central and Eastern Europe. This paper analyzes the most important changes that took place in the energy sector in recent years paying special attention to the years 2008-2011. The paper discusses economic and financial situation of PGE. Based on the data selected financial indicators were evaluated and the research period covered the years 2008-2011.

Keywords: economic and financial situation, PGE SA, analysis.